16de Jaargang — Curaçao den 10den Juni 1899. — No. 806

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 9 Juni.

GEEN WETENSCHAP ZONDER GELOOF.

De Wetenschap kan zich niet tegen het christelijk geloof verklaren, zonder zich zelve te loochenen en ontrouw te worden aan haar eigen beginsel: de rede: zonder dientengevolge de voorwaarden te miskennen eener volledige, vrije en vooruitgaande wetenschap. Vanwaar die verzaking der rede? omdat zij het is, die het licht des geloofs inroept en het erkent bij de ontmoeting.

De rede vraagt het licht des geloofs: Zij is in ons de macht, die tot de waarheid komt, het vermogen, dat ons onophoudelijk het waarom der dingen doet opsporen. Zij draagt denzelfden naam als haar object: het waarom en de reden der dingen toch zijn één. Wij handelen dan ook niet redelijk, zoolang wij niet weten waarom. Tot zelfs onze minste verrichtingen hebben steeds een doel, een einde, waarnaar zij streven.

Om redelijk te leven dus, moet men weten waarom. Men moet het waarom of het doel des levens kennen; zoodat de eerste vraag van den catechismus ook de eerste is der rede: „Waarom zijt gij op de wereld?"

Is het om ten kerkhof te gaan! Leeft de mensch slechts op aarde, om te worden geslingerd in een grafkuil? De menschheid heeft het nooit aldus begrepen, en alle geslachten, neergeknield aan den voet der graven, zij wraken luide de verachtelijke en ongerijmde leer van hen, die met wilde kreten de vrijheid vorderen van den menschelijken geest om een eind te vinden in de verrotting en de wormen.

De reden en het geweten verklaren eenstemmig, dat het leven een weg is en het doel ligt aan gene zijde des grafs, dat het sterven is een aankomst. Aankomen, doch waar? De rede onderzoekt; maar vergeefs; haar vlucht is onzeker.

Zij ziet om zich henen en gevoelt zich onmachtig alleen door te dringen in die grenzenlooze ruimte, in het toekomstige leven. Zij bekent zoowel bij den geleerde als bij het volk: Hij slechts, die terugkeerde uit die andere wereld, zou ons zeggen kunnen, hetgeen er omgaat. Ook het evangelie spreekt niet anders: Niemand dringt door in de hemelen dan hij, die afdaalt van de hemelen: het woord Gods, het levende woord Gods.

En hier vooral tracht de rede, uit eigen beginsel, naar het waarom des levens; zij wil niet bestaan zonder het doel te kennen en wel met zekerheid. Die zekerheid toch erlangt zij in menig andere sfeer en eischt ze hier met sterkeren aandrang dan elders. Wij verwerven zekerheid omtrent de dingen van de uitwendige wereld en onze rede zegt ons aan te nemen in deze sfeer, hetgeen door de getuigenis onzer zinnen wordt bevestigd; wij erlangen zekerheid omtrent de dingen van de inwendige wereld en onze rede noopt om aan te nemen, hetgeen door de getuigenis van ons geweten wordt bepaald, - wij verkrijgen zekerheid in een reeks van waarheden in de verstandelijke wereld en onze rede zegt ons aan te nemen, hetgeen de klaarblijkelijkheid getuigt; wij weten met zekerheid hetgeen er omgaat in de verre landen; hetgeen er omging in de verre tijden en de rede wil, dat wij aannemen, hetgeen de getuigenis der geschiedenis en der menschen bevestigt. Maar, hetgeen wij, redelijke schepselen, vooral met zekerheid willen weten, is het doel van ons leven, waarom wij zijn, waarheen wij gaan; hetgeen onze rede vooral wil bereiken is de waarheid van ons einde: de goddelijke, de eeuwige waarheid. Welnu, om hier zeker te zijn, *in divinis propter certitudinem*, om zeker te zijn in de goddelijke dingen, heeft zij dan geen reden te willen luisteren naar God? Om zeker te zijn in de eeuwige dingen, heeft zij dan geen reden te willen luisteren naar den Getuige der eeuwigheid?

Die getuigenis Gods omtrent de onzichtbare toekomst werd ingeroepen door iedere eeuw, vandaar dat het geloof, die adhesie der rede aan de getuigenis Gods, vandaar dat het geloof aan de openbaring het feit is van alle tijden, van alle plaatsen, gelijk het feit der rede zelve. Men moge hier, hoewel vruchteloos, aanvoeren de zoovele godsdiensten, die allen zeggen geopenbaard te wezen; de vervalschingen toch der openbaring bewijzen evenmin tegen haar, als de afdwalingen van den menschelijken geest tegen de rede bewijzen. Die afdwalingen kunnen de rede niet doen loochenen en de verbasteringen, de namaaksels der openbaring kunnen niet tot ontkenning leiden der ééne goddelijke.

Het is smaak thans over de godsdiensten te spreken op een toon, die laat doorschemeren, hoe gaarne men ze zou willen gelijkstellen. Die smaak heerscht onder letterkundigen en schrijvers van oppervlakkige kennis. De ware wetenschap, zoowel als het rechte geweten, onderscheidt de goddelijke openbaring van de vervalschingen der menschen aan onmiskenbare teekenen, aan nimmer feilende grondtrekken. Die teekenen heeft de Voorzienigheid liefdevol en als kwistig verspreid; dan wij zullen ons bepalen tot het teeken, dat niet enkel den loop der eeuwen volgt, doch met deze, als 't ware, steeds grooter wordt: het groote kenmerk, dat ons den Maker der openbaring, zoowel als den Maker der natuur ontdekt: de eenheid.

De eenheid der natuur openbaart God als schepper; de harmonie der hemelen en der aarde, de lofzang van de eenheid, der ruimte verkondigt de glorie van den Maker. De eenheid der tijden is niet minder schitterend dan die der werelden: de harmonie der eeuwen in Christus verkondigt God als den Maker der openbaring. De natuur en de openbaring zijn dus voor ons de twee groote werken, waarin God zich kennen doet door hetzelfde teeken: de alles beheerschende, almogende eenheid.

De eenheid der tijden in Christus, in Christus alleen, is een feit zonder weerga. Gemakkelijker is het zich in die genotvolle beschouwing te verliezen dan ze terug te geven als in den meesterlijken penseeltrek van een anderen Paulus: „Eenige groote feiten, in helderheid het zonlicht overstralend, toonen ons den Godsdienst als wereldoud en bewijzen derhalve, dat Hij alleen haar Maker is, die het Al in handen houdende, een plan heeft kunnen opvatten en leiden, waarin alle eeuwen zijn begrepen. Verwacht worden, verschijnen, aangebeden worden door een geslacht, dat niet dan met de eeuwen eindigt, is het kenmerk van Dengene, in Wien wij gelooven. *Jesus Christus heri, et hodie, ipse et in saecula.(Bossuet.)*"

De H. Augustinus besprak dit teeken, toen hij, slechts in een enkel opzicht het beschouwende, antwoordde aan hen, die het lot der Apostelen, de makkers van den verrezen Christus schenen te benijden: „De Apostelen hebben een gedeelte gezien en geloofden in het geheel, door hetgeen zij gezien hebben, geloofden ze in hetgeen zij niet zagen. Zij hebben den verrezen Christus aanschouwd, het hoofd van het lichaam der Kerk; zij zagen echter dat lichaam niet, die algemeene Kerk, door Jezus hun aangekondigd, „dat ondenkbare en wonderrijke katholicisme, bij alle volken ver-

---

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

—o— (4)

Un mei ora despues el a bai na es moelina di zaag, koe el a mira ajera. For di *Amalienhof* tabata exigir repitidamente pa entrega di un pedido di tabla, i awor Steinfels kier a combencé personalmente kiko ta causa di es tardamentoe ai.

Coe admiracion el a ripara, ora el a jega mas acerca, koe trabao tabata para ketoe. Es wiel di awa grandi no tabata mové i toer awa tabata pasa ketoe bai na rioe.

Ora Steinfels a pasa p'aden di es porta grandi, el a mira na toer camina prueba di un atraso di basta dia. No tabatin ningun hende ; mitar porta di abao di cas tabata cerar. Un bista den es cas, a moenstra Hans Otto koe den coesjina també no tin hende. Pa esai el a resolvé di haci su investigacion den hardin.

Un cachor blancoe grandi koe kier a kité di drenta, el a corré coe né, papiando algun palabra suave. Despues el a drenta es camina di hardin koe na cada banda tabata na flor.

E no tabata muchoe aleuw ainda, koe el a contra jioe muger di es molinero, mientra den un hoeki di hardin tabata sali un boroto particular i kraakmentoe di taki, ta parcé koe mester tabatin un hende ai. Es moza, sin sabi kiko haci di spantoe i corrar na mes tempoe, tabata manera clabar na suela.

—Pues, senjorita Amerike, ta for di ki dia bo tin miedoe di mi ?

Hans Otto a mira es moza ai varios bez na Amalienhof i papia coe né di un manera masjar agradabel. També el a tendé di senjora Von Glockner, tanta di es graciosa Amerike, masjar bon ciertoe historia di amor, koe é por a larga di comprendé un bez motiboe di su spantoe.

—Promer mi a corda, koe papa.... es moza a respondé manera hende gagoe.

—Papa ?

El a trata di poné su cara serio i el a sigi papia :

—Lo tabata maloe si ta el a drenta i no mi ? Ta ki secreto bo tin anto, senjorita Amerike ? Ta parcé mi koe tin un cos ta mové tras di hektji, larga nos bam mira koe por ta un ladron.

—Ai, senjor baron, Anne-Marie tabata suplica coe miedoe, no traiciona nos. Mi ta bisa bo toer cos. Frans tabata pasa bai, i como mi tabatin un cos di papia coe né....Cieloe santoe !—El a poné su manoe na su cara i el a coeminza jora—toer dia papa ta bira peor, i nos no sabi mas kiko nos mester haci.

—Awor, trankiliza bo numa, Steinfels dici coe né. Den ningun caso lo mi traiciona bo. Mi a bin busca es tablanan koe mi a pidi. Oenda mi por haja es criarnan i pakiko moelina ta para ketoe ? Senjor Von Glockner tin masjar necesidad di paloe.

—Ai sí, e moelina! es moza dici coe duele. Senjor Baron kier sinta bao di es paloe ai, mi ta bai pidi unbez. Mi por sirbi bo coe poco refresco, senjor?

Coe contentoe el a pasa su dilanti i el a limpia es banki coe su babi. Despues koe Hans Otto a pidié un glas di lechi el a bai cas.

Entre tanto es lugar ai a toema poco mas animacion, ma loké el a mira no a gusta Steinfels. Den porta di stal koe tabata abrir un mucha homber tabata rek i su cabei tabata toer susji di coeminda di baca di camina é mester a droemi. E mucha tabata gaap un-dos-tres bez i é tabata dal Spits coe su panjanan kibra. Spits koe a jega cerca djé a hala tras contra su gustoe, ora un criar bieuw mester a bin pasa coe un emmer jen di lechi. Despues el a bolbé bai den stal. Steinfels tabata tendé blasfemia i zundramentoe den es lugar.

Algun minuut despues jioe di es molinero a bini for di den cas ; é tabata carga coe masjar cuidao un glas grandi jen di lechi i el a bin poné riba mesa di piedra haciendo un compliment. Despues el a keda para un banda, bungando coe su babi distraidamente. Su wowonan briljando, brein, manera castanja hechoe i coe un cara frescoe tabata mira Hans Otto ; su lipnan tabata corrar i su cabeinan riba su cabez tabata doena un lustre boenita. E tabata para ai, balente i net riba su curpa: figura di un moza di coenucoe koe ta fuerte i salud.

Esai tabata parcé, koe es hoben mitar bistir como hende di coenucoe i mitar bistir como hende di stad koe a caba di drenta, ta corda, ora Steinfels tabata toema coe boca grandi es bebida refrescante. E hende koe a drenta a mira Ana-Mieke coe admiracion i coe wowo clar, despues é tabata mira coe tristeza es homber bao di paloe, el a haci su paso mas corticoe.

Amerike a kita su cara liger, ora el a coemindé coe su bonetji i dici:

— Papa no ta na cas. Bo a bini por nada, Groshofer.

— Dispensa mi, Senjorita Anne-Marie. Lo mi por speré ? Mi tin algo di papia coe bo tata, es hoben a respondé coe orguljo.

Tirando un bista colérica riba es moza el a bai cas i el a drenta unbez.

—Ta, Amerike, de *Groszhof* esai ? Steinfels a puntra, gustando es caso ai.

—Ai si, Amerike a respondé sjagri-

breid, met zijn onbloedige opdracht van het groote, onzichtbare slachtoffer, met de opening der gewetens en de vergiffenis der zonden, met zijn eeuwentartenden levensduur, die het einde der tijden afwacht, met zijn middelpunt van eenheid, gegrond door het woord: „Gij zijt Petrus, op deze rots zal Ik mijn Kerk stichten, en de hellemacht zal tegen haar niet vermogen.” De Apostelen zagen niets nog van dat alles; hoe zouden zij gelooven aan zulke onvergelijkelijke beloften? Zij waren in de tegenwoordigheid van den herrezen Christus, zij hadden zijn kruisdood aanschouwd, zij zagen Zijn verheerlijkt leven en uit den goddelijken mond ontvingen zij de belofte van hetgeen zij niet zagen. „Zij hebben het hoofd gezien, vervolgt de H. Augustinus, en hebben geloofd aan het lichaam: wij zien het lichaam en gelooven aan het hoofd. Wij zijn aan hen gelijk: door hetgeen wij zien, gelooven wij aan hetgeen wij niet zien.”

Ook de H. Thomas van Aquine herinnert ons, hoe wij niet zouden gelooven, indien wij niet zagen, dat men gelooven moet: als redelijke wezens zijn wij tevens geloovigen. En als geloovigen, en als Christenen, en als kinderen van het Katholicisme beminnen wij met een zelfde hart het geloof en de wetenschap: de volkomenheid, de vrijheid en den vooruitgang der wetenschap.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Officieele berichten.

Bij gouvernements-beschikking dd 7 dezer maand No. 333 zijn de heeren H. J. SCHREUDER en J. SCHUERMAN, Hoofden der Landsscholen, respectievelijk op Aruba en St. Eustatius, als zoodanig overgeplaatst, de heer J. SCHUERMAN naar Aruba en de heer H. J. SCHREUDER naar St. Eustatius.

* * *

Bij gouvernements-beschikking dd. 7 dezer maand No. 334, is de heer C. STATIUS MULLER, 1e Luitenant bij de dd. Stedelijke Schutterij, eervol ontheven van de verdere waarneming der betrekking van Adjudant bij de dd. Stedelijke en Landelijke Schutterij en Secretaris der Commissie van Indeeling en vrijstelling van die korpsen.

* * *

Bij Gouvernements-beschikking dd No. 335 zijn benoemd:

1. tot lid van den Raad van Justitie op St. Martin N. G. den heer E. E. CHALES, en
2. tot plaatsvervangende leden van dien Raad de heeren W. NETHERWOOD en E. HODGE.

Havennieuws.

Zondag keerde Hr. Ms. *Sommelsdijk* van Aruba in de haven terug.

* * *

Met een enkel woord hebben wij reeds de vorige week de aankomst gemeld van de *Manzanares* met de passagiers en de bemanning van de *Prins Maurits*.

Het ongeluk schijnt zich op de volgende wijze te hebben toegedragen. Zondag 28 Mei omstreeks half twaalf in den voormiddag schoof de *Prins Maurits* met een geweldigen schok over een rots heen, waarbij het schip werd opengereten. Onmiddellijk bemerkte men, dat het schip niet meer te behouden was en men slechts bedacht moest zijn op de redding der opvarenden. Alle maatregelen werden toen genomen om het schip in de beste orde te verlaten. De passagiers bevonden zich bij de booten, die hun reeds vroeger waren aangewezen en daar allen bij het ongeluk kalm waren gebleven, konden de bevelen van den kapitein zonder stoornis worden uitgevoerd. Het verlaten van het schip was in minder dan een kwartier uur geschied.

Op vijf minuten afstands van de plaats des ongeluks bevond zich een klein eilandje: daarheen werden de passagiers gevoerd en toen allen in veiligheid waren, keerde de bemanning naar de *Prins Maurits* terug om nog te redden wat nog gered kon worden. Zij kwamen bij de passagiers terug met voldoende provisie en met alles, wat zij van het bovendek hadden kunnen meevoeren en wat bij het verblijf op het eilandje nuttig kon zijn. Gelukkig heeft dat verblijf niet langer geduurd dan zes en dertig uren, toen kwam er hulp opdagen van Guanta, waar zij met een zeilschip werden heengebracht en tot Donderdag bleven.

Met die hulp kwam echter ook de overlast, welke iederen reiziger, die de kustplaatsen van Venezuela aandoet, daar van de douanen ondervindt. Die overlast was nu nog ondragelijker door de omstandigheden, waarin de schipbreukelingen zich bevonden. Wat van de *Prins Maurits* aanspoelde en van hun gading was, werd door die heeren aangehouden, zelfs waren zij zoo onbeschaamd om te eischen, dat hun water en leeftocht werd verstrekt, ofschoon zij zelven in hunne boot daarvan ruimschoots voorzien waren. Te Guanta werd het niet beter: als misdadigers werden de passagiers bewaakt en ondervraagd: alleen, toen de Vertegenwoordiger van den *K. W. I. M.* van Trinidad was aangekomen en den douanen een som gelds had gegeven, werd men niet meer lastig gevallen. De persoon, die ons deze bijzonderheden mededeelde en passagier was op de *Prins Maurits*, sprak dan ook met geheel zijn hart den wensch uit, dat nooit een schip mocht stranden op de Venezolaansche kust, want, zoo voegde hij erbij, dan is men aan de barbaren overgeleverd.

Algemeen roemt men de houding van den kapitein en de bemanning op het oogenblik van het ongeluk. Vooral aan het personeel der machine-kamer komt een woord van lof toe; met het grootste gevaar voor hun leven, doch zonder aarzeling hebben zij voorkomen, dat de stoomketels sprongen en aldus het leven bewaard van de 120 personen, die zich op de *Prins Maurits* bevonden.

Wel meenen de Venezolaansche reizigers op een enkele uitzondering na volgens *El Pregonero* reden tot klagen te hebben over de bemanning, doch volgens onzen zegsman zijn het juist die Venezolanen, welke zich bij het ongeluk het onbeschaamdst hebben getoond en op de brutaalste wijze hebben geweigerd zich te onderwerpen aan de allereerste bepalingen van het zeerecht en aan de bevelen van den kapitein. Wat ons verhaald werd van de houding dier Venezolanen, gaat alle perken te buiten.

Wat verder de oorzaak van het ongeluk is geweest, is onbekend. De *Prins Maurits* is niet afgeweken van de gewone route der stoomschepen van den *K. W. I. M.* en niemand vermoedde daar een klip, en zeker is het van belang te weten, dat iemand, die meermalen als gezagvoerder van een stoomschip dezelfde route heeft gemaakt en tijdens het onheil op de *Prins Maurits* was, hetzelfde getuigt.

De passagiers hebben de *Prins Maurits* gedeeltelijk nog zien zinken. Korten tijd na het ongeval spoot het water met kracht door de luchtkokers van het ruim en zonk het achterschip geheel weg, van het voorschip was het naambord van de *Prins Maurits* met het gedeelte daarboven nog zichtbaar.

* * *

De Nederlandsche paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* vertrekt Dinsdag, den 13n. dezer naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Maria Arens, Henry Alkan & Co. c/o Hotel Venezuela”, D. Baez, Elena Coster (2), Clorinda Geerman, Louis Kuipers, Nicolina Lacruz, Jesus Maria Navarro, Juana Urdaneta, Magarieta Véga de Giozamac.

Onderwijs.

Wij lezen in de *New York Herald*:

Er is besloten over te gaan tot het oprichten van eene inrichting van hooger onderwijs voor Katholieke jonge dames, welke inrichting voor de Katholieke Universiteit van Washington zijn zal, wat andere jonge dames-colleges zijn voor de groote Amerikaansche Universiteiten.

Om dit belangrijke onderwerp te bespreken werd op 27 April jl. een vergadering gehouden ten huize van Mevrouw Thomas M. Ward, waar vele hooggeplaatste Katholieken, zoo geestelijken als leeken, tegenwoordig waren onder voorzitterschap van Mgr. Corrigan, aartsbisschop van New York.

Door den oud-rechter Daly werd aangekondigd, dat voor dit doel veertig acres grond, gelegen vlak bij de Universiteit van Washington waren aangekocht, dat het gesticht zou heeten *Trinity-College* en dat het zou staan onder leiding der Eerw. Zusters van O. L. Vrouw van Namen.

In den loop zijner rede deed de heer Mr. Daly uitkomen, welke overwinningen reeds door genoemde Zusters waren behaald op onderwijsgebied in hare inrichtingen te Liverpool, in vele andere in Engeland en andere landen als ook in vijftien kleinere inrichtingen in Amerika. Ook wees hij op de groote voordeelen, die Washington voor zulk eene inrichting biedt door zijne bibliotheken, kunstverzamelingen, wetenschappelijke instellingen, laboratoriums, enz.

Mgr. Farley nam vervolgens het woord en zeide, dat de Katholieke Kerk altijd erop uit is geweest hare dochteren degelijk te onderwijzen. Onze eeuw mocht zeker niet achterstaan bij vorige eeuwen. Wij leven in het land bij uitstek geschikt, om de voordeelen van hooger onderwijs voor vrouwen tot volle rijpheid te doen komen. Waarom niet in onze hoofdstad eene inrichting in 't leven geroepen, die de bewondering kan worden van Roomsch en Onroomsch in den lande?

Daarna sprak Miss Seward, aan wie de eer moet gegeven worden, dat zij den eersten stoot aan 't werk gegeven heeft. Zij was gelukkig te kunnen verklaren, dat overal waar zij kwam en sprak over haar plan, zij de grootste belangstelling en geestdrift mocht ontmoeten. Het idée kwam overal zoo natuurlijk voor en zoo goed uitvoerbaar, dat zij er zeker van was, dat de beweging zich niet zou beperken tot belijders van één geloof, maar ook andersdenkenden zou ontsteken in een heiligen gloed en ze zoo aansporen tot offers en krachtige medewerking.

Bij het sluiten der vergadering verklaarde Mgr. Corrigan, dat nu het plan van het *Trinity-College* in zulke handen was en op zulke grondslagen rustte, men de beste verwachtingen van den uitslag mocht koesteren.

Groote geestdrift, het voorteeken van welslagen, heerschte onder de aanwezigen en het bleek duidelijk, dat New-York en de rijke katholieke belangen, hier vertegenwoordigd, geheel en al gereed zijn, om een werk als *Trinity-College* te ondernemen en te doen slagen.

Tot zoover zakelijk de *New-York Herald*. Wij hebben dit verslag eenigszins uitvoerig teruggegeven om eens te doen zien, wat er is van de bewering onzer tegenstanders, die onophoudelijk hetzelfde liedje herhalen: de Kerk is aan de wetenschap en den vooruitgang vijandig”.

West-Indische archieven.

Wij lezen in *De Surinamer* van 14 Mei het volgende:

De met de laatste Holl. mail uit Nederland gearriveerde heer Mr. A. Telting, adjunct-rijks-archivaris, heeft, zoo vernemen wij, in opdracht om de oude West-Indische archieven hier en op Curaçao te ordenen en te inventariseeren. *Hier* zal die opdracht zich uitstrekken over de oude archieven ter Secretarie, op de Administratie van financiën en op het Hof van Justitie.

Of de tijd van drie maanden, dien de heer Telting voor zijn arbeid hier zoowel als op Curaçao denkt noodig te hebben, als voldoende zal zijn, meenen wij te mogen betwijfelen met het oog op den, naar ons medegedeeld is, zeer deplorabelen toestand waarin onze archieven, maar vooral die van de Administratie van financiën, zich bevinden.

Volgens sommigen zou de komst van den heer Telting meer ten doel hebben, hier in de oude archieven datgene op te snuffelen wat aan het Rijksarchief omtrent de oude West-Indische archieven ontbreekt. Men meende tot die conclusie gerechtigd te zijn, omdat naar men vernomen had, Mr. Telting in Nederland belast was geweest met de rangschikking van het West-Indisch archief, en ook omdat eenige jaren geleden van wege het Departement van Koloniën aan ons gouvernement, ten behoeve van het Rijksarchief afschrift was gevraagd van het z. g. *"journaal"* van Gouverneur Frederici, dat in meergemeld archief ontbrak.

nar. E ta na estado, berdad, di keda aki té ora papa bini. Hende no tin sigur di scapa un dia di djé..Mi ta contentoe koe no ta el a contra mi es ora den hardin, é tabata bisa ainda coe satisfaccion.

Despues é tabata doena Steinfels noticia di es tablanan:

—Papa a manda un di es trahadornan bai, mi no sabi koe lo nos haja un otro pronto. Nos tin basta pedido ainda i paloe no ta falta tampoco. Despues di merdia semper papa ta ai. Ora koe é bini cas, lo mi bisé unbez, koe Senjor di Amalienhof ta mal contentoe.

Despues el a hiba Steinfels na salimentoe. Ora el a bolbé, Cristian di Groszhof tabata leun coe su dos brazanan riba porta i tabata miré jen di impaciencia. Es moza no a haci caso i el a drenta den hardin.

* * *

Steinfels tabata leun caba for di es moelina, ora koe un wagen chikitoe di macutoe tabata acerké. Es molinero tabata sinta riba es bestia, koe ta na es wagen. Su curpa grandi i fuerte tabata gekrimp, asina koe es wielnan pasa riba piedra, su curpa koe tabata gezak padilanti, tabata sagudi bai bini. Su wowonan tabata timido i tabata mira es cabai, koe holiendo su stal, tabata hala duroe, su cabei larga tabata toer bruhar i tabata sali for di bao di su sombré i cologa riba su frenta toer na plooi, su kinipimentoe di wowo a haci Steinfels comprendé koe é tabata miré i—coe su memoria no ta trastornar—conocé també. Ma solamente el a coemindé numa, despues é tabata grita su cabai i ranké na su frena.

Ora koe el a jega dilanti su cas, el a baha coe flogera for di es cabai, coe un cara rabiar é tabata mira rond, é tabatin gustoe di haja un hende, koe é por a caba su rabia coe né.

Su biaha pa fia placa a sali por nada.

—Si mi a risca asina tantoe coe bo caba, tabata respondi di es homber. Ni un pantji di bo cas ta di bo.

Es molinero a sali rabiar. Na camina el a contra algun conocir, koe a haci é bai sjap, oenda nan a hunga i bebé ora koe e molinero a saca su último Thaler poné riba mesa coe un maldicion horribel i koe el a mira é bai den sacoe di un di su companjeronan, el a pidi subi su garosji, poné frenanan den su mân i el a dal e cabai pa é bai liger. Es camina tabata largoe, koe é por a kita efecto di es bebida; ma el a bruha su gal coe su sanger, ora el a mira Frans den coenucoe.

E ta sigi.

La Semana Cristiana Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicación que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnifico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3, rue Seguier.—Paris.

NEDERLAND.

De Vredesconferentie.

De heer Kuyper heeft in de eerste dagen van Mei de aangekondigde interpellatie gehouden over het nietuitnoodigen ter vredesconferentie van de beide Zuid Afrikaansche republieken.

Met zeer veel belangstelling was deze interpellatie verwacht, getuige het vol zijn der tribunes. En daar het een kwestie gold, waar nu juist niet de politieke hartstocht een geweldige rol speelde, maar een zaak, die vrijwel over de hoofden van de breede rijen des volks is heengewaaid, sprak van het aanwezige publiek een zekere distinctie een eer voor een redenaar als dr. Kuyper.

Dat de spreker aan deze eer den cijns heeft gebracht der waardeering, moet worden erkend. Als oratorische kunst was de rede van dr. Kuyper een magistraal stuk. En over den indruk, dien zij maakte, mag de interpellant tevreden zijn.

Deelen wij echter eerst kortelijk den inhoud der rede mede.

Dr. Kuyper stelde vier vragen :

1e. Behelst het gerucht waarheid, dat op de lijst der uitgenoodigde Staten niet voorkomen de Oranje Vrijstaat en de Zuid Afrikaansche Republiek?

2e. Zoo ja, zijn er dezerzijds pogingen aangewend om de genoemde Staten alsnog te doen uitnoodigen?

Welke waren die pogingen?

Waarop zijn zij afgestuit?

3e. Ging de aanwending dier pogingen aan de oproeping der conferentie vooraf, of was zij daarvan het gevolg?

4e. Is de minister genegen alsnog te beproeven de deelneming van de Staten aan de conferentie te verzekeren?

Verder zei spr. de politiek buiten het geding te laten, en deze interpellatie niet aan te wenden als een stormram tegen de regeering of den minister van buitenlandsche zaken. Dit wellicht om de al te snelle berichten te ontzenuwen der buitenlandsche pers, die een ministerieele crisis hadden voorspeld.

Dan echter zette dr. Kuyper de volgende redeneering op :

Indien alle te St. Petersburg geaccrediteerde Staten zijn uitgenoodigd, en deze alleen, is de houding onzer regeering te verklaren.

Nu echter dit niet is geschied, en van een vaste lijn is afgeweken, nu er m. a. w. uitzonderingen zijn gemaakt en ook Staten genood, die geen vertegenwoordiger hadden te St.-Petersburg, nu vervalt het diplomatieke bezwaar tegen de uitnoodiging der Z.-Afrikaansche Republieken.

Waarom dan noodigde de Nederlandsche regeering deze Staten niet uit? Deed zij er pogingen toq? Welke? En als deze zijn afgestuit, heeft ze dan deze pogingen hernieuwd, krachtig en kloek? Of is ze aanstonds teruggedeinsd voor een norsch gezicht van de Russische regeering? Op al deze vragen gaf de minister van buitenlandsche zaken een voldoend antwoord. Dit zien we straks. Geven wij eerst het slotstuk der interpellatie.

Waarom, zei spr. neem ik 't speciaal voor den Oranje Vrijstaat en voor de Transvaal op? Omdat zij onze taal en stamverwanten zijn, die door hunne eigen kloekmoedige houding hebben gezorgd, dat wij weder aan hun bestaan werden herinnerd, nadat wij hen vroeger hadden losgelaten. De strijd op den Spitskop heeft is ons land een trilling doen ontstaan, het gebeurde heeft bij geheel ons volk de eenheid van het nationaal besef verlevendigd. Men denke aan de heerlijke meeting in *Artis* te Amsteldam in 1885, toen de Transvaalsche deputatie hier te lande was. Dat leeft nog altijd na in ons land onder alle partijen, en daarom bevreemdoe 't zoozeer, dat die beide staten niet waren uitgenoodigd. Het gekwetst nationaal gevoel was daardoor gekrenkt, omdat het Hollandsche afstammelingen zijn, die den roem van den Hollandschen naam hebben gevestigd. De inhuldigingsfeesten zijn ook te Pretoria gevierd, en nu had 't juist op den weg van dit „inhuldigingskabinet" gelegen, onze stamvrienden niet uit te sluiten, gedachtig aan het schoone woord: „Ook een klein volk kan groot zijn in al wat groot is."

Het antwoord des ministers was gewikt en gewogen. Natuurlijk staat zijn woord aan de critiek van het buitenland erger bloot, dan dat van dr. Kuyper. Maar hoe voorzichtig dit woord ook omsponnen zij met een rag van diplomatieke voorzichtigheid, voor wien de gebeurtenissen der laatste maanden volgde, is het vrij helder en klaar.

De heer De Beaufort heeft werkelijk pogingen aangewend om de Zuid Afrikaansche republieken ter vredesconferentie te hebben. Maar in St. Petersburg werd gezegd, dat een eventueele uitnoodiging de internationale positie dier republieken *groote afbreuk zou doen*. Toen heeft de minister zijn aandringen gestaakt.

Nu heeft in het Engelsche Lagerhuis de staatssecretaris verklaard, dat de Engelsche regeering zich niet *formeel* tegen het uitnoodigen der Republieken had verzet. Maar deze secretaris wenschte geen antwoord te geven op de vraag of zijn regeering het eventueel niet zou doen. Dit beteekent zooveel als een bedreiging tegen Rusland, zoo deze het zou durven wagen de republieken uit te noodigen. Natuurlijk mag verondersteld worden, dat hetgeen thans openbaar in het Engelsche Lagerhuis is uitgesproken, sind lang bekend was te St. Petersburg.

Ziedaar het geheim, Engeland heeft zich, zij het niet formeel, dan toch duidelijk genoeg tegen het uitnoodigen der Republieken verzet. De domme macht regeert boven het recht.

Het antwoord op alles, wat den minister hetzij schriftelijk, hetzij mondeling gevraagd is of gevraagd zal worden over het niet uitnoodigen van Z. H den Paus, is thans niet meer twijfelachtig. „De uitnoodiging des Pausen zou aan het succes der conferentie groote afbreuk hebben gedaan". M. a. w. Italië zou weggebleven zijn, (en Engeland misschien ter wille van Italië.)

Het officieele Italië kan den eerlijken en open blik niet ontmoeten van hem, dien het beroofde van zijn wettig eigendom.

Elk getwist over de waarde van 's Pausen invloed is nutteloos. Ieder erkent haar, de czaar aller Russen het eerst. Want hij zond den Paus zijn nota's· En niemand méer dan het officieele Italië zelf gevoelt—zij het dan knarsetandend van afgunst—den geweldigen invloed van het Pausdom over de gansche wereld.

Neen, — niet omdat de Paus geen leger heeft of geen invloed, is hij geweerd: maar omdat men niet gaarne in open samenkomste dengene ontmoet, dien men bestolen heeft.

BUITENLAND.

Italie.—Met het hervatten der Kamerzittingen in de verschillende landen, komen ook weer de ministerieele crisissen. Italië heeft ditmaal de primeur. Was aan de orde een interpellatie over Italië's pogingen om een haven in China te krijgen. Hoewel zij op zich zelf hiertegen niets vonden in te brengen, waren schier alle sprekers nog al scherp in hun afkeuringen van het beleid van den minister van buitenlandsche zaken Canevaro. Het ministerie heeft daarin een, zoo men naar den schijn moet oordeelen, zeer welkome aanleiding gezocht en gevonden om de verantwoordelijkheid, die op haar rust, van de schouders te schuiven.

De premier verklaarde, dat hij zeer goed de redenen kende, welke gedurende de vacantie den politieken toestand, die te voren zoo goed was, in de war heeft gestuurd. De regeering zou zich daardoor niet in de war laten brengen. Hij verklaarde daarom, dat het geheele kabinet de verantwoordelijkheid op zich neemt van hetgeen Canevaro deed en daarom zijn ontslag nam. De regeering achtte het vaderlandslievend geen stemming uit te lokken over het terugtrekken der oorlogsschepen uit de Chineesche Zee, hetgeen in strijd geweest zou zijn met de eer van het land.

De Kamer ging daarop onder hevig rumoer naar huis, terwijl Pelloux zich haastte om den Koning het ontslag van het ministerie te gaan aanbieden.

Deze zou er zich nader over beraden. Het scheen echter vast te staan, dat het ministerie-de Pelloux wel van het politiek terrein zou zijn verdwenen, vóór nog de Vredesconferentie bijeenkwam, die Pelloux in gevaar heeft gebracht, toen hij zich tegen 's Pausen deelneming daaraan verzette.

Al het succes, dat Italië thans nog op zijn credit heeft te boeken, kan met weinig letters worden beschreven.

En voor eenige werken leek het zoo schoon : De Paus niet op de conferentie, de Samnoenbaai bezet, de vriendschap van Engeland gewonnen en in het verre verschiet voordeelen in Afrika.

Alleen het eerste bleef. Italië ziet den Paus niet op de vredesconferentie. Maar de Samnoen-baai heeft het nog niet en zal het wellicht nimmer krijgen. Engelands vriendschap is weg, aan voordeel in Afrika denkt men niet meer en.... Rusland staat thans tegenover Italië als een geduchte tegenstander. Dit laatste kan natuurlijk ook niet gunstig werken op de vriendschap van Frankrijk voor het éene Italië, een vriendschap, die na het sluiten van het handelsverdrag tusschen beide rijken zoo schoon scheen op te bloeien.

Qui mange du Pape, en meurt.

—Na een groot gedeelte zijns levens doorgebracht te hebben in heftigen strijd met de Kerk, is op den 21 April Charles Munati, professor aan de universiteit te Pisa, overleden als Katholiek.

Hij was van den 33en graad der vrijmetselarij. Eene ziekte des lichaams, hem door God geschonken, was de genezing zijner ziel. Na zich in Januari met God verzoend te hebben, begon hij een nieuw leven. Hij bedankte als lid der loge, en hij betoogde zijn diepen afschuw voor hare handelingen. Z. D. H. Mgr. Cipponi heeft hem de laatste H. H. Sacramenten toegediend.

Frankrijk.—Het Fransche ministerie heeft een kloeke daad verricht, door elke discussie te weigeren over de zaak Dreyfus.

Wel brullen thans tegen haar de nijdige redenaars, die zooveel vol gloeiende verontwaardiging hadden uit te schudden, en nu in de trottoir pers hun portret missen en hun lof,—maar aan het land is een weldaad bewezen. De overtuiging moest gevestigd worden, dat, nu de zaak in handen is van een volkomen vertrouwbaar hof, zij tot elken prijs in kalmte en vrede moet worden afgewerkt.

Wij voor ons gunnen gaarne het meeste vertrouwen aan die Franschen, welke zich om den gang der onthullingen en de ontwikkeling van alle mogelijke persgeruchten niet druk maken. Deze blijken het meeste vertrouwen te hebben in hunne zaak.

Het Hof van Cassatie heeft het vonnis uitgesproken, waarbij de herziening van het proces-Dreyfus bevolen wordt.

Dreyfus zal voor den krijgsraad te Rennes terechtstaan.

—De heer Deniel, commandant van de eilandengroep, waartoe het Duivelseiland behoort, brengt maandelijks verslag uit over Dreyfus. Aan het verslag, dat loopt van 26 October tot 25 November, ontleent de *Eclair* een gedeelte, dat betrekking heeft op de indrukken van Dreyfus, toen hem het telegram was overhandigd, waarin werd medegedeeld, dat het hof van cassatie de revisie-aanvraag ontvankelijk had verklaard.

Nadat Dreyfus den heer Deniel had laten roepen, had hij met hem het volgende gesprek :

„Ik begrijp niet het volgende gedeelte van het telegram, waarvan gij mij afschrift hebt gegeven : en uitgenoodigd zijn verdediging op te stelien." Ik weet niet wat ik zeggen moet, ik heb niets te zeggen, en herinner mij sedert langen tijd niets meer. De memorie, die ik zou kunnen aanbieden, zou geen vijftien regels groot kunnen zijn. Wat denkt gij ervan? Wat moet ik zeggen? Ik vraag u om raad."

„Ik kan u niets anders zeggen, dan wat er in het telegram staat," antwoordde Deniel. "Indien gij de belanghebbende, niets te antwoorden hebt en geen memorie kunt opstellen, hoe wilt gij dan dat ik, die de zaak, waarvoor gij veroordeeld zijt, niet ken, u in uw zaak zou leiden ?"

„Wat zal ik u zeggen ?" hernam Dreyfus. „Ik zit er mee verlegen. Mijn vrouw, die er evenveel van weet als ik, op de hoogte van de heele zaak is, zal kunnen antwoorden. Indien ik den gouverneur verzocht aan mr. Demange te telegrapheeren, wien ik alle inlichtingen mij betreffende verschaft heb. Ik herinner mij niets meer. Ik heb niets te zeggen."

„Ik kan u niets beloven, en u enkel verzekeren, dat alle geschriften, die gij mij zult ter hand stellen, aan den gouverneur te Cayenne zullen gezonden worden."

In een naschrift schrijft de commandant nog het volgende :

„De banneling, die door de brieven van zijn vrouw op de hoogte van den toestand was, is door de vraag van het hof van cassatie in de uiterste verlegenheid geraakt. Hij verwachtte blijkbaar die vraag niet, die hem zeer verontrust. Hij heeft de beteekenis er van onmiddellijk begrepen en antwoordt daarop met een uitvlucht, die zijn gewone taktiek aanduidt. Sedert den dag, dat hij op het Duivelseiland is gekomen, heeft hij al zijn brieven overgeschreven. Nooit voert hij een of ander argument voor zijn verdediging aan, maar bepaalt zich tot zijn traditioneele onschuldsbetuigingen.

Duitschland.— In den nacht van 6 Mei om kwart over twaalven is Z. Eminentie kardinaal aartsbisschop Mgr. Philipp Krementz, in zijn tachtigsten levensjaar, waarvan hij 14 jaren den aartsbisschoppelijken stoel van Keulen had bezet, na een lang en zwaar lijden in den Heer ontslapen.

Aan het sterfbed stonden de broeder en zuster van den overledenen kerkvorst, een der kanunniken van het kapittel en de huiskapelaan.

Kardinaal Philippus Krementz werd den 2en December 1819 als zoon eener gezeten burgerfamilie van Coblenz geboren. Nadat hij met goed gevolg het gymnasium zijner vaderstad had doorloopen, werd hij in 1837 ingeschreven aan de universiteit van Bonn om zich te wijden aan de studie van de H. Godgeleerdheid. In het volgend jaar ging hij naar München om er zijn hoogere studiën te voleinden. In den herfst van 1840 trad Philippus Krementz in het bisschoppelijk seminarie van Trier, waar hij in 1842 door Mgr. Gunther tot priester werd gewijd Weldra volgde, den 27 Sept. 1842 zijn benoeming tot kapelaan aan de St. Castorskerk in Coblenz; den 20 Juni 1846 werd kapelaan Krementz godsdienstleeraar aan het gymnasium van Bedburg, welk ambt hij bekleedde tot Kerstmis van het volgend jaar.

Den 6 Jan. 1848 werd hij als pastoor der St. Castorskerk binnengeleid in zijn vaderstad en hij werkte er 19 jaren lang zegenrijk onder zijne stadgenooten.

Gedurende dezen tijd werd hij tot verschillende geestelijke waardigheden verkozen. Reeds den 31 Mei 1853 werd hij deken van het kapittel in Coblenz en den 19 April eerekanunnik aan de kathedraal van Trier. Als pastoor van de St. Castorskerk leerde hij keizerin Augusta kennen en hoogschatten, en tot haren dood heeft deze hooge Vrouwe hem hare bijzondere gunsten immer doen toekomen. Den 22 October 1867 werd hij door het kapittel van Ermland tot bisschop van Ermland gekozen. Als zoodanig werd hij den 20 December van datzelfde jaar door Paus Pius IX benoemd en den 3 Mei daaropvolgende door den Keulschen aartsbisschop, Mgr. Paulus Melchers, tot bisschop gewijd. Den 24en d. a. v. deed hij zijn intrede in de Kerk van Frauenburg, de kathedraal van het diocees Ermland. 17 harde jaren bracht hij door als bisschop van Ermland, jaren van strijd tegen den Staat, die wilde ingrijpen in de rechten van zijn kerk. De Kulturkampf woedde

Hij was, nadat hij aan den toenmaligen minister van eere-dienst v. Muhler een protest had gericht, de eerste bisschop die op grond van het aanhangige Sperrgesetz, door den Staat in 1872 in ballingschap werd gezonden.

Dertien lange jaren verbleef hij buiten het diocees, dat zijn hulp zoo noode had. In 1885 mocht hij weer terugkeeren naar het Rijnland, daar hij toen gekozen was als aartsbisschop van Keulen.

De Cultuurstorm luwde, de Kerk ademde vrijer. Leo XIII benoemde Mgr. Krementz den 30 Juli 1885, en met grooten luister en geestdrift werd hij den 14 December van dit jaar in Keulen binnengehaald door zijn getrouwe Katholieken.

Onvergetelijk blijft de plechtigheid in den Keulschen dom toen de nieuwe bisschop door zijn geloovigen werd ingehuldigd.

In het jaar 1893 ter gelegenheid van het jubeljaar des H. Vaders werd Mgr. dr. Krementz met het purper bekleed.

Den 10 Maart van hetzelfde jaar werd de nieuwe kardinaal ontvangen door eene deputatie uit alle standen zijner geboorteplaats Coblenz en hield de middags, in het purper gekleed en onder het luiden van alle kerkklokken zijn feestelijken intocht in den Keulschen dom. Trots zijn afwerend verzoek hadden de geloovigen een triomftocht van zijn terugkeer in het diocees gemaakt, en vertegenwoordigers zoowel van Staat als van stad kwamen den metropolitaan der Keulsche kerkprovincie hunne hulde brengen.

Twaalf jaar lang had kardinaal Krementz den aartsbisschoppelijken zetel bekleed, en gedurende dien tijd had de bejaarde kerkvorst, hoewel reeds lijdend onder de gebreken van den ouderdom, met onvermoeibare zorgvuldigheid zich gewijd aan den dienst der Kerk, der weldadigheid en der naastenliefde. De erkentelijkheid voor dit streven werd Z. Em. betuigd door de schitterende wijze, waarop regeering, burgerij en diocesanen zijn gouden priester- en zilveren bisschopsjubilé vierden.

Den 27 Aug. 1892 herdacht de kardinaal eerstgenoemd feest, maar op zijn verzoek werd de viering ervan saamgekoppeld met die van het tweede, op 3 Mei 1893. Niet alleen uit de Rijnstreek, uit alle landen van het Duitsche Rijk vloeiden den feesteling de bewijzen van gehechtheid en bewondering toe.

Kardinaal Krementz was een edel man, hoog van karakter, eenvoudig en bescheiden in zijn gedrag. Hij was een voorstander van alles wat schoon was en goed en edel, en een voorzienigheid der armen. Onbaatzuchtig, niets behoevend voor zijn persoon, heeft hij duizenden tranen gedroogd, menig braaf gezin van den ondergang gered. Steeds zacht, vriendelijk en tegemoetkomend, had hij slechts vrienden.

In de latere jaren van zijn episcopaat kon hij de vermoeiende vormreizen niet meer naar behooren waarnemen, zoodat twee wijbisschoppen, Mgrs. dr. Fischer en dr. Schmitz, hem hierin vervingen. De laatste jaren was hij vaak aan het ziekbed gekluisterd; een verblijf in badplaatsen bracht geen herstel voor zijn hardnekkig lijden. Toch mocht de 80jarige grijsaard zich tot in de laatste dagen nog in eene volledige helderheid des geestes verheugen. Zijn sterfbed is geweest dat van een heilige.

Kardinaal Krementz was geboren legaat van den Apostolischen Stoel, doctor in de H. Godgeleerdheid, lid van den Raad van State, eere-burger der stad Coblenz, ridder der Pruisische Kroonorde, ridder van den Rooden Adelaar, commandeur der orde van Albrecht van Saksen en grootkruis der orde van het H. Graf.